

YTTRANDE

2015-11-30

Ärendenr:

NV-00484-15

Mark- och miljödomstolen

Vänersborgs tingsrätt

Yttrande i mål nr M 4576-14 angående ansökan om ändringstillstånd för att få uppföra en ny kondensurbin med tillhörande kringsutrustning samt öka förbränningen av avfall vid Stora Enso Hylte AB:s verksamhet i Hyltebruk

Naturvårdsverket har tidigare meddelat mark- och miljödomstolen att vi inte har möjlighet att delta i huvudförhandlingen den 2 december 2015. Som förutskickats återkommer vi i stället med ett ställningstagande utifrån befintligt underlag i målet, enligt följande.

Naturvårdsverkets ställningstagande

Naturvårdsverket anser inte att Stora Enso Hylte AB (bolaget) har visat att ansökt turbin uppfyller kravet på energihushållning enligt 2 kap. 5 § jämfört med 2 kap. 7 § miljöbalken. I avsaknad av utredning som visar att kravet är uppfyllt, bör ansökan avslås.

För det fall mark- och miljödomstolen lämnar tillstånd enligt ansökan bör frågan om mätning av dioxiner och furaner regleras i villkor innebärande att regelbunden mätning ska ske minst varannan månad samt, därutöver, att periodvis mätning ska ske i anslutning till varaktiga förändringar i last eller bränslemix.

Grunderna för Naturvårdsverkets ställningstagande

1. Kravet på energihushållning

Förutsatt att det vid Hyltebruk finns en viss mängd överskottsånga som måste friblåsas, anser Naturvårdsverket att det är resurseffektivt att nyttiggöra denna ånga med en kondensator. Detta mot bakgrund av att det vid Hyltebruk inte finns något direkt tillgängligt alternativ för att nyttiggöra överskottsången på ett mer effektivt sätt.

Som tidigare har framhållits är den totala verkningsgraden vid elproduktion i en kondensator betydligt lägre än den totala verkningsgrad som erhålls vid kraftvärmeproduktion. En mindre turbin som är anpassad utifrån den ånga som måste friblåsas, är därför ett mer resurseffektivt alternativ än en större turbin som kräver utökad förbränning. Detta eftersom det tillkommande bränslet kan nyttiggöras med större verkningsgrad på annat sätt, t.ex. genom kraftvärmeproduktion.

En mindre turbin är därför det alternativ som i det aktuella fallet motsvarar kravet på energihushållning enligt 2 kap. 5 § miljöbalken och bör därför utgöra utgångspunkten för den aktuella prövningen.

2. Rimlighetsavvägningen

Enligt 2 kap. 7 § miljöbalken gäller kravet på god energihushållning i 2 kap. 5 § miljöbalken i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla det, varvid särskild hänsyn ska tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsåtgärder jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder.

Det är verksamhetsutövaren som har bevisbördan för att de krav som följer av bl.a. 2 kap. 5 § miljöbalken i det enskilda fallet är orimliga.

Naturvårdsverket har efterfrågat att bolaget ska redovisa beräknade kostnader, intäkter och kalkylerade återbetalningstider för alternativen ansökt turbin jämfört med en mindre turbin. Bolaget har inte lämnat någon redovisning av detta, med hänvisning till att det skulle skada bolagets förhandlingsposition i kommande upphandling. Naturvårdsverket, som konstaterar att denna förklaring i princip alltid skulle kunna åberopas som skäl för att inte redovisa lönsamhetskalkyler vid nyinvestering i miljöfarlig verksamhet, anser inte att den fråntar bolaget bevisbördan för att kravet på en mindre turbin är orimligt.

Trots avsaknad av efterfrågad lönsamhetskalkyl har bolaget ändå klargjort att en mindre turbin på sikt skulle bli lönsam, dock med längre återbetalningstid.

Mot bakgrund av det nu anförda anser Naturvårdsverket att bolaget inte har visat att kostnaden i förhållande till nyttan av en mindre turbin jämfört med den ansökta, är orimlig. Vad bolaget har anfört om att det finns andra investeringsprojekt i koncernen som skulle ha företräde till denna investering, är en fråga som faller utanför rimlighetsavvägningen i 2 kap. 7 § miljöbalken.

3. Dioxiner

Bolaget har anfört att en utökad förbränning samtidigt skulle innebära minskade dioxinutsläpp. Vi vill åter igen framhålla att bolagets egen expertgrupp har angett att ett slangfilter skulle minska utsläppen av partiklar och därpå kommande föroreningar samt ge möjlighet att dosera aktivkolpulver och på så sätt helt lösa bolagets problem med dioxinutsläpp. Expertgruppen framhåller detta som den långsiktigt lämpligaste åtgärden.

Bolaget har därefter också bekräftat att ett slangfilter med dosering av aktivt kol skulle fånga upp mycket av det dioxin som bildas (aktbilaga 20). Kostnaden för denna åtgärd har emellertid inte redovisats.

I avsaknad av kostnadsberäkning för externrening med slangfilter och aktivt kol, kan miljönyttan i form av minskade dioxinutsläpp till följd ökad förbränning genom ansökt turbin inte vägas in i bedömningen enligt 2 kap. 7 § miljöbalken för den nu aktuella verksamheten. Detta eftersom minskade utsläpp i stället för genom ökad förbränning effektivt hade kunnat minskas genom ett slangfilter. I detta sammanhang ska påpekas att Naturvårdsverket inte delar bolagets uppfattning att det primära är att förhindra dioxinbildning som sådan. Det väsentliga är i stället att förhindra att dioxiner släpps ut i miljön.

4. Sammanfattning av Naturvårdsverkets ställningstagande

På grund av de skäl som har redogjorts under avsnitt 1-3 ovan anser Naturvårdsverket inte att bolaget har visat att ansökt turbin uppfyller kravet på energihushållning enligt 2 kap. 5 § jämfört med 2 kap. 7 § miljöbalken.

I avsaknad av ytterligare utredning som visar att kravet är uppfyllt bedömer Naturvårdsverket inte att det finns skäl att tillåta den sökta verksamheten, varför ansökan bör avslås.

5. Villkor om mätning av dioxiner och furaner

Om mark- och miljödomstolen ändå lämnar tillstånd enligt ansökan, bör säkerställas att gällande begränsningsvärde enligt förordningen (2013:253) om förbränning av avfall om 0,1 ng/Nm³ vid 6 % O₂ uthålligt kan innehållas. Ett sätt att göra detta är genom att öka frekvensen av mätningar. I detta sammanhang kan konstateras att bolagets expertgrupp själv har föreslagit att fler dioxinmätningar ska göras vid olika pannlaster och med olika inblandning av alternativa bränslen.

Mot bakgrund av detta, samt de flera fall av konstaterade överskridanden av gällande begränsningsvärde som har inträffat vid Hyltebruk, anser Naturvårdsverket att det är motiverat att mätning av dioxiner och furaner ska ske minst varannan månad samt att periodvis mätning därutöver ska ske i anslutning till varaktiga förändringar i last eller bränselemix.

Ett villkor enligt vad som nu har sagts innebär samtidigt att det saknas anledning att föreskriva om en provotid för kartläggning av utsläppssituationen för dioxiner och furaner, varför Naturvårdsverket inte längre förordar en sådan hantering.

Beslut om detta yttrande har fattats av sektionschefen Linda Nilsson.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit miljöjuristen Björn Thews och den tekniske handläggaren Bo Jansson (föredragande).

Linda Nilsson

Bo Jansson

Kopia till:
Stora Enso Hylte AB
Länsstyrelsen i Hallands län